

Onder Van Dalsum's regie heeft dit jonge gezelschap een prijzenswaardige opvoering gegeven. Ik acht het een buitengewone verdienste van Van Dalsum, dat hij raak en zuiver het accent heeft weten te leggen op de voor het stuk essentiële gesprekken en scènes. Hij heeft de speelmogelijkheden uitgebuit en de groote lijn weten vast te leggen. Hij stelde ons ook in gelegenheid de details ten volle te genieten. Zijn eigen spel als oude zeekapitein met zijn ingeroeste levenswijsheid was voortreffelijk. Ook den anderen spelers, in het bijzonder Constant van Kerckhoven en Loudi Nijhoff, komt een woord van lof toe.

Terwijl in Amsterdam dit werk van Shaw wordt opgevoerd, speelt het Residentietoneel een stuk van Tsjechow, *De Kersentuin*. Shaw wijst in zijn inleiding op dit stuk, waar volgens hem dezelfde categorie menschen wordt behandeld, als die hij beschrijft in zijn *Heartbreak House*.

Welk een geheel ander stuk is *De Kersentuin*! welk een geheel andere sfeer hangt in het oude Russische buitenhuis! In dit stuk ontbreken de speelscènes volkomen. Ieder mensch leeft op zichzelf. In dit werk van Tsjechow is juist het bijzondere, dat ieder werkelijk gebonden is aan zijn woorden, dat er een hechte correlatie bestaat tusschen gedachte en uiting.

De oude bediende, die jaren aaneen de familie gediend heeft, sterft met de woorden: Mijn leven is uit, maar 't is net of ik niet geleefd heb. Het zijn deze woorden, die mij als essentieel voorkomen voor dit tooneelstuk. „'t Is of ik niet geleefd heb." Dezen menschen gaat het leven voorbij. Ze leven in een eigen, egocentrisch bestaan, voortbouwend aan

eigen gedachtenwereld¹ zonder anderen te zien of te hooren, met vage illusies, vage werkelijkheid. Er is er geen, die het leven „ziet". Zoals de kersentuin voor hen allen een realiteit is, niet om zijn waarden, maar om de associaties, die ze er mee hebben, zoo is het leven een realiteit, in zooverre hun gedachtenwereld die realiteit schept. Waarom is dit stuk zulk een eenheid, ondanks het feit, dat niemand bij een ander hoort, en er geen vaste lijn in loopt? Waarom heeft men niet het gevoel, dat hier toevallig zulke menschen bijeen gebracht zijn, die zoo langs elkaar heenleven? Ik meen, dat het komt door de voortreffelijk uitgebalanceerde harmonie tusschen milieu en personen. Deze menschen hooren in *dit* milieu en uit dit milieu en deze tradities komen de gedachten voort, die deze menschen bezielen. Als we er goed over nadenken, is alles begripelijk, wat hier gezegd is. Ieder karakter is anders, maar wat hen bindt is de sfeer van het oude huis. Die beïnvloedt hun gedachtenwereld. Ik geef dit woord zijn volle beteekenis, omdat dit een hoofdtrek is van het stuk: het voortspinnen en voortpraten op eigen gedachten. Ieder reageert op eigen wijze op dit milieu. Over al deze vage levens hangt de weemoedige sfeer van de kersentuin. Zoals een van hen het uitdrukt: nu de Kersentuin verkocht is, zijn we opgewekter. Het is of met het afscheid van hun aller illusionaire leven eindelijk de realiteit tot hen zal komen.

Johan de Meester's regie heeft van dit stuk een prachtige opvoering gegeven. Hij beheerscht zijn spelers in hun voortspinnen op eigen wereld, zóó dat het verband met het stuk nooit wordt losgelaten.

Martha G. Dozy